

Fotografie a její vliv na umění

A7B33DIF

2024

Matěj Zeman

zemanm38@fel.cvut.cz

Fotografie, první „stroj času“, který dokázal zachytit moment bez zabarvení lidského vnímání. Realitu na obraz již nemusel převádět jenom člověk. Ztráta tohoto břemene otevřela malířům po celém světě dveře pro zkoumání nových způsobů vyjádření.

Fotografie měla na společnost v 19. století významný vliv a její přijetí v uměleckých kruzích bylo různé. Stejně jako u každé nové technologie bylo mnoho umělců, kteří byli nesmírně zvědaví a chtěli vidět, co všechno fotografie dokáže, zatímco jiní ji považovali za hrozbu pro malířství.

Fotoaparáty se postupně staly dostupnějšími. Tvořit umění si nyní mohly dovolit i nižší vrstvy společnosti. Portréty šlo udělat téměř okamžitě ve fotografickém studiu za relativně přijatelné ceny. Někteří malíři pokračovali v pronásledování realismu a jiní akceptovali schopnosti fotografie a začali začleňovat její vlastnosti do procesu tvorby obrazu. Ovšem našli se i tací, kteří se zaměřili na různé formy abstrakce.

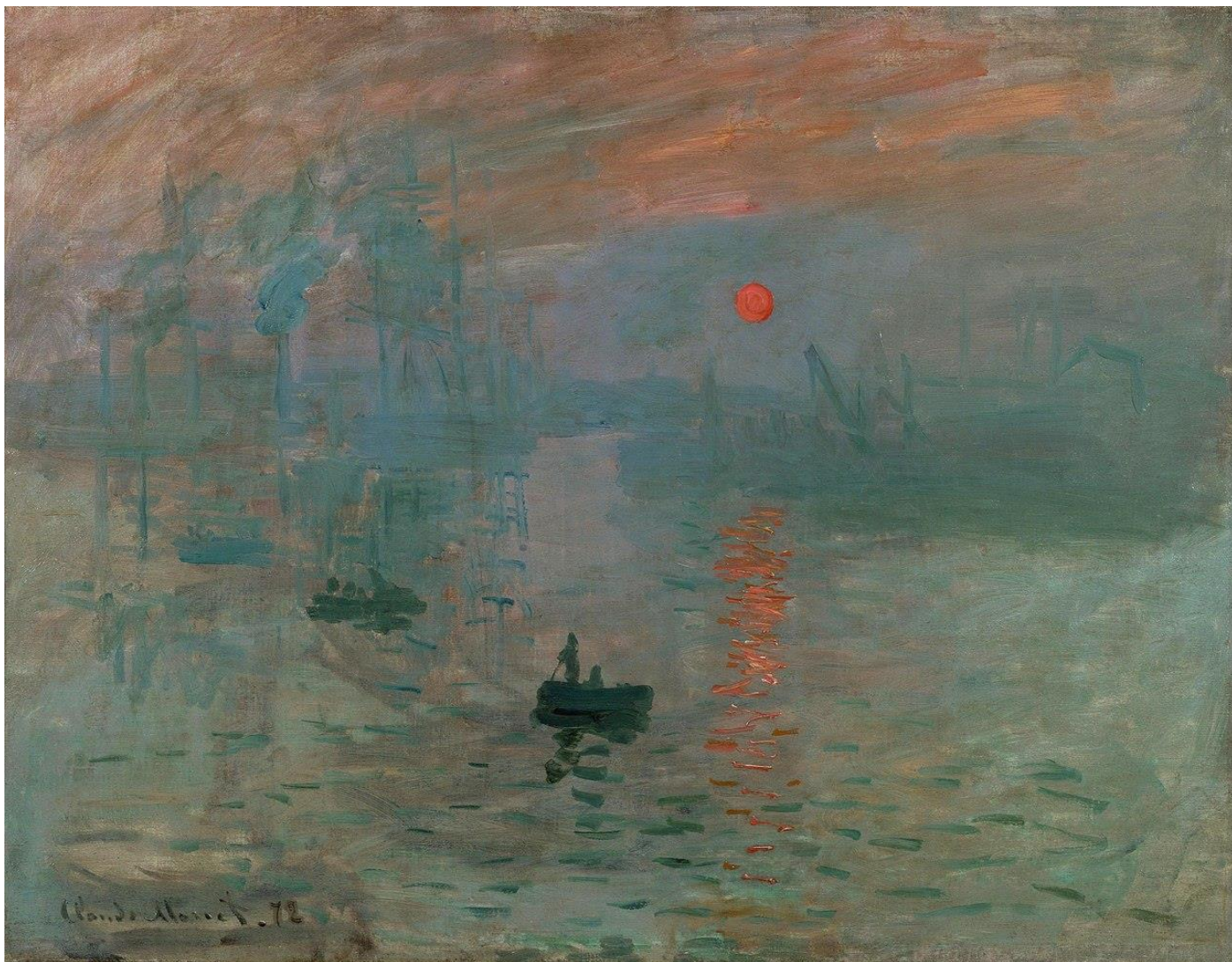

Nocturne: Blue and Gold – Old Battersea Bridge – James McNeill Whistler

převzato z:

https://en.wikipedia.org/wiki/Nocturne:_Blue_and_Gold_%E2%80%93_Old_Battersea_Bridge#/media/File:James_Abbot_McNeill_Whistler_006.jpg

Tito umělci si uvědomovali, že realita je pomíjivá, že každý okamžik je prchavý a že podstata reality spočívá v neustálém pohybu. Z této podstaty vznikl impresionismus. Místo fixních obrazů, kterým vládla fotografie, se umělci zaměřovali na pohyb, světlo, barvu a celkovou atmosféru. Impresionistická díla zobrazují realitu tak, jak ji pozoruje lidský zrak: prchavou a pomíjivou, občas nezřetelnou nebo změkčenou. Nešlo už o tradiční umění, jehož jádrem byl realismus, ale o moderní umění, které se distancovalo od přesného zobrazení reality. Vincent Van Gogh popisoval svému bratrovi svůj umělecký průlom kolem roku 1888, přeloženo z původního textu: „Musíš odvážně přehánět účinky harmonie nebo nesouladu, které barvy vyvolávají. Stejně je to i v kresbě – přesná kresba, přesná barva, není možná to podstatné, o co je třeba usilovat, protože odraz skutečnosti v zrcadle, pokud by se dal zachytit s barvami a vším ostatním, by vůbec nebyl obrazem, ne více než fotografie“ (citace z webu *Aaron Hertzmann's blog*)

Impression, Sunrise – Claude Monet

převzato z:

https://en.wikipedia.org/wiki/Impression,_Sunrise#/media/File:Monet_-_Impression,_Sunrise.jpg

Na počátku 20. století bylo zřejmé, že fotografie se pevně usadila. Kromě toho se objevilo další nové médium pro zobrazování reality: film. Povinnost malířů věrně zobrazovat skutečnost se tím zmenšila o to více. Impresionismus byl proto pouhým počátkem řady uměleckých směrů, které se od realismu odklonily (např. fauvismus, expresionismus, kubismus a surrealismus).

Fauvismus se stal prvním moderním uměleckým směrem 20. století, který kladl důraz na výrazné barvy a energickou, silnou práci se štětcem. Kolektiv francouzských umělců, kteří stáli u zrodu tohoto hnutí, si dali přezdívku fauvisté neboli "divoká zvířata" v reakci na vyjádření jednoho uměleckého kritika o jejich tvorbě.

Charing Cross Bridge, London – André Derain

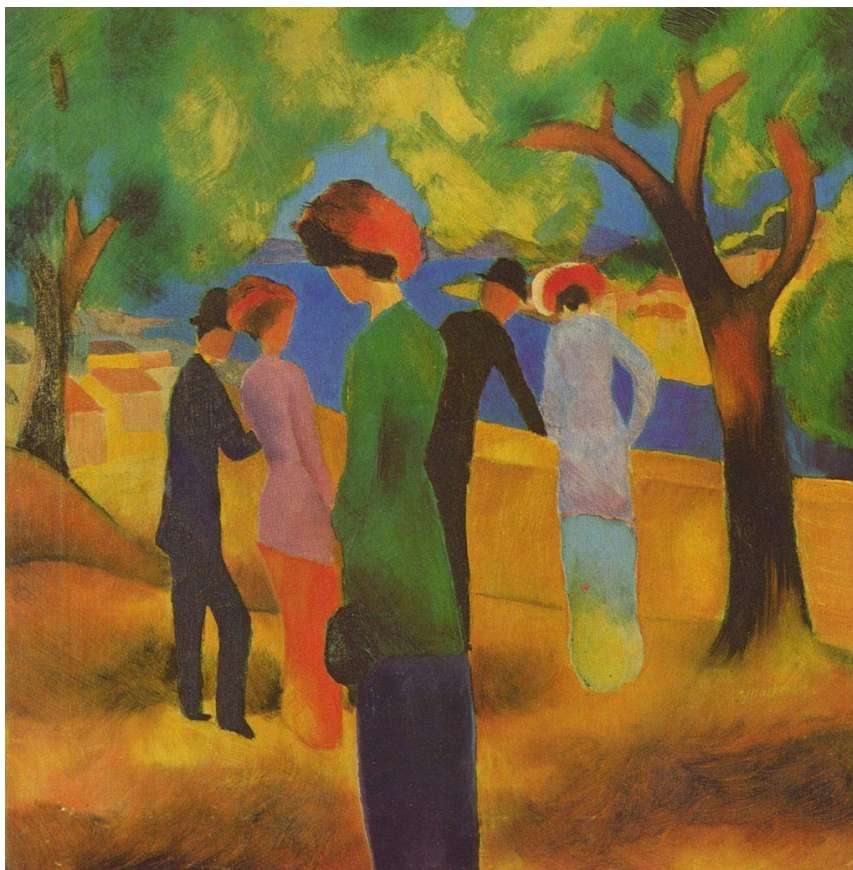
převzato z:

https://en.wikipedia.org/wiki/Fauvism#/media/File:Derain_CharingCrossBridge.png

Expresionismus byl také směrem modernistického proudu. Jeho hlavním cílem bylo vyjádřit pocity a prožitky bez ohledu na konvence. Měl svůj původ u Van Gogha a Edvarda Muncha, ale o několik desetiletí později se výrazně rozvinul díky německé skupině Die Brücke. Expresionističtí malíři používali živé barvy a silné tahy štětcem, čímž vznikaly obrazy pozoruhodné intenzity a složitosti, vyvolávající živé emoce a pohlcující prostředí.

Jedno z nejslavnějších hnutí modernismu byl kubismus, jemuž se věnovali např. Pablo Picasso a Georges Braque v Paříži na počátku 20. století. Kubismus bořil tradiční umělecké normy a odmítal jednobodovou perspektivu ve prospěch revolučních, mnohostranných pohledů. Jejich cílem bylo zachytit skutečnou podstatu lidského vnímání: dynamický, neustále se měnící hranol, nikoli statický, neměnný obraz. Namísto typických technik modelování a perspektivy kubisté zobrazovali objekty jako dvourozměrné a často se snažili zahrnout různé perspektivy jednoho objektu najednou. Tímhle dosáhli obrazu, který přesahuje možnosti fotografie.

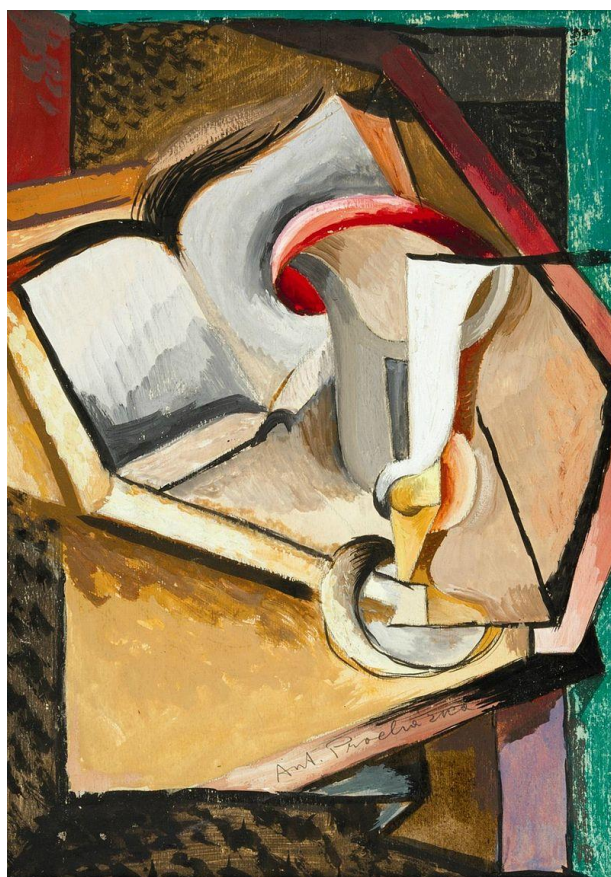
Ve 20. letech 20. století začal surrealismus. Umělci se snažili usnadnit vyjádření podvědomí, což často vedlo k zobrazování iracionálních nebo surrealistických výjevů a představ. Ukazovali překrývání psychologických procesů v lidské mysli, které způsobují sny a představy.

Lady in a Green Jacket – August Macke

převzato z:

https://en.wikipedia.org/wiki/Expressionism#/media/File:August_Macke_005.jpg

Antonín Procházka – Zátiší s pohárem a knihou

převzato z:

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Kubismus#/media/Soubor:Anton%C3%ADn_Proch%C3%A1zka_-_Z%C3%A1t%C5%A1%C3%AD_s_poh%C3%A1rem_a_knihou_\(1915\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Kubismus#/media/Soubor:Anton%C3%ADn_Proch%C3%A1zka_-_Z%C3%A1t%C5%A1%C3%AD_s_poh%C3%A1rem_a_knihou_(1915).jpg)

Metamorphosis of Narcissus – Salvador Dalí

převzato z:

<https://www.tate.org.uk/art/artworks/dali-metamorphosis-of-narcissus-t02343>

Jak je vidět, fotografie opravdu osvobodila uměleckou scénu, i když byla zpočátku viděna jako její záhuba. Podobně přijata byla i počítačová grafika, která je nyní také uznávanou formou umění. V blízké budoucnosti bude zajímavé sledovat, jak tvorba obrazů pomocí umělé inteligence ovlivní svět umělců.

Pro mě osobně je fotografování jako takové zajímavou výzvou. Oproti kreslení, nebo vytváření scény ve 3D softwaru má zachycení reality pomocí fotografie svůj vlastní element chaosu, který nutí fotografa být kreativní.

Reference

Hertzmann, Aaron. 2024. How Photography Became An Art Form. *Aaron Hertzmann's blog*. [Online] 12. 05 2024. <https://aaronhertzmann.com/2022/08/29/photography-history.html>

Kenny, Steven. 2024. How Photography Changed the Art World. *Creative Pinellas*. [Online] 15. 05 2024. <https://creativepinellas.org/magazine/how-photography-changed-the-art-world-2/>.

Silva, Eva. 2024. How Photography Pioneered a New Understanding of Art. *TheCollector*. [Online] 15. 05 2024. <https://www.thecollector.com/how-photography-transformed-art/>.

Wikipedie, Příspěvatelé. 2024. Expresionismus. *Wikipedia*. [Online] 15. 05 2024. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Expresionismus>

— **2024.** Fauvismus. *Wikipedia*. [Online] 15. 05 2024. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Fauvismus>

— **2024.** Impresionismus. *Wikipedia*. [Online] 15. 05 2024. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Impresionismus>

— **2024.** Kubismus. *Wikipedia*. [Online] 15. 05 2024. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kubismus>

— **2024.** Surrealismus. *Wikipedia*. [Online] 15. 05 2024. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Surrealismus>